

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
FILOZOFICKÁ FAKULTA

Ústav světových dějin

116 38 Praha 1, nám. Jana Palacha 2
Tel.: 221619203, 221619207, Fax: 221619385
web: <http://usd.ff.cuni.cz/>
e-mail: stellner@ff.cuni.cz

POSUDEK RIGORÓZNÍ PRÁCE

Mgr. Tomáš Ehler
(historie)

Spojené státy americké a znovusjednocení Německa v letech 1989-1990

Mgr. T. Ehler předkládá diplomovou práci jako rigorózní práci. Zaměřil se na analýzu diplomatických jednání souvisejících se znovusjednocením Německa. Konkrétně sledoval přístup USA k danému problému, srovnal ho s postojem ostatních klíčových mocností. Důraz položil nejen na práci s odbornou literaturou, odbornými časopisy, novinami, ale především na využití dostupných pramenů. Autor se ve své práci zaměřil na složité období v dějinách mezinárodních vztahů, proces „druhého“ sjednocení Německa. Hlavní pozornost soustředil na vztahy USA a SRN a analýzu mezinárodně politické situace na přelomu osmdesátých a devadesátých let 20. století. V úvodu se věnoval stanovení cílů a otázek, popisu rozvržení práce na jednotlivé kapitoly a především stavu bádání o dané problematice, přičemž zdařile a fundovaně zhodnotil využití prameny a odbornou literaturu.

V první kapitole se zabýval americkou zahraniční politikou a “německou otázkou” od nástupu Bushovy administrativy do podzimu 1989, soustředil se na charakteristiku Bushova zahraničně-politického týmu, postoj americké administrativy a veřejného mínění ke sjednocení Německa a hledání nové strategie po pádu Berlínské zdi. Zvláště je nutné ocenit srovnání přístupu jednotlivých osobností k dané otázce. Americké zahraniční politice se věnuje druhá kapitola, která mj. podrobně analyzuje vznik a přijetí mechanismu 2+4, otázku německo-polských hranic a též vnitropolitický vývoj v Německé demokratické republice. Autor správně uvedl, že během přípravy západoevropských států na znovusjednocení Německa narazil H. Kohl na nedůvěru především v Londýně a Paříži, zatímco USA ho plně podpořily, zvláště když byly ujištěny, že kancléř bude tvrdě prosazovat členství i sjednoceného Německa v NATO.

Klíčový problém členství v NATO Mgr. T. Ehler shrnul ve třetí kapitole, kde velmi správně popsal postupný „ústup“ sovětského vedení a analyzoval jednání Teitschika v Moskvě, summit Bush-Gorbačov, summit NATO a návštěvu Helmuta Kohla v Sovětském svazu. Poslední kapitola je věnována ukončení diplomatického procesu znovusjednocení z pohledu USA. Ekonomická a měnová jednota Německa, která vstoupila v platnost 1. července, prakticky ukončila existenci NDR. Dne 12. září 1990 podepsali ministři zahraničí čtyř vítězných mocností a obou německých států v Moskvě smlouvu o státní suverenitě sjednoceného Německa. Byla zrušena práva čtyř mocností a

Německo získalo plnou a neomezenou suverenitu. Dne 3. října 1990 bylo oficiálně vyhlášeno sjednocení Německa. Rozsáhlý závěr shrnul klíčová konstatování.

Je nutné ocenit autorovu snahu o formulování vlastních názorů, sledování mnohaletých odborných polemik. Poznámkový aparát svědčí o velmi dobré heuristické základně i o tom, že autor analyzoval řadu vydaných diplomatických dokumentů (např. Archiv der Gegenwart, Bundestagsprotokolle, When the Wall Came Down: Reactions to German Unification) a také skvěle využil internetových zdrojů (např. The Centre for Security Policy, George Bush Presidential Library, Margaret Thatcher Foundation). Z pramenů osobní povahy čerpal z nejdůležitějších pamětí jako např. Jamese Bakera, George Bushe, Valentina Falina, Hans-Dietricha Genschera, Michaila Gorbačova, Helmuta Kohla, Margaret Thatcherové ad. Co se týče odborné literatury, pracoval především s velmi rozsáhlou anglosaskou, německou a českou odbornou literaturou. Je nutno ocenit využití odborných časopisů a denního tisku v tištěné i elektronické podobě.

Autor prokázal schopnost pracovat s vydanými prameny, hodnotit je, citovat či parafrázovat. Pasáže podepřené studiem dokumentů a odborné literatury se vyznačují vysokou kvalitou. Vynikajícím způsobem využil prameny, často z nich cituje a vyvozuje příslušné závěry. V tomto směru překročila práce standardní kompilační úroveň diplomových a rigorózních prací. Vedle originality tématu a heuristické základny je jejím nesporným kladem také jednoduchá a přehledná struktura. Autor neupadl do detailních rozborů různých problémů a text doplnil řadou bibliografických odkazů. Nutno ocenit i biografické odkazy na klíčové osobnosti daného politického dění.

Po formální stránce je studie standardně vybavena, plně vyhovuje požadavkům kladeným na tento typ práce. Jazyková stránka je na kvalitní úrovni, její úprava profesionální.

Kolega Ehler prokázal skvělé odborné znalosti a dovednosti. Celkově je nutno konstatovat, že předložil vynikající rigorózní práci. Práci plně doporučuji k obhajobě.

V Praze, 15. ledna 2006

Doc. PhDr. František Stellner, Ph.D.

Ústav světových dějin FF UK, vedoucí Katedry hospodářských dějin Fakulty
národohospodářské Vysoké školy ekonomické v Praze